

STATISZTIKAI JELENTÉSEK

**A MEZŐGAZDASÁG
2023. ÉVI
TELJESÍTMÉNYÉNEK
I. ELŐREJELZÉSE**

**A MEZŐGAZDASÁG 2022. ÉVI
TELJESÍTMÉNYÉNEK I. ELŐREJELZÉSE
XIII. évfolyam • 1. szám • 2023**

2023. december 15.

Megjelenik évente

Felelős szerkesztő

Demeter Edit

Szerző

Kiss Gabriella
kiss.gabriella@aki.gov.hu

Demeter Edit
demeter.edit@aki.gov.hu

Kiadó

1093 Budapest, Zsil utca 3–5.

Telefon: +36 1 217 1011

www.aki.gov.hu

aki@aki.gov.hu

A kiadvány az Agrárközgazdasági Intézet
által üzemeltetett Agrárstatisztikai Információs
Rendszer adatai alapján készül.

Friss adatokért kérjük látogasson el az
[ASIR lekérdezhető adatok](#) felületre.

ISSN 1418 2130

A kiadványokkal kapcsolatban részletes
felvilágosítást ad:
Publikációs Csoport – publikacio@aki.gov.hu

Tartalomjegyzék

_____	1
Összefoglaló _____	3
Summary _____	3
A Mezőgazdasági számlarendszer első előzetes eredményei 2023-ra vonatkozóan _____	4
Módszertani áttekintés _____	4
A mezőgazdaság 2023. évi teljesítményének első előrejelzése _____	5
Táblázatok _____	12

Összefoglaló

A MSZR első előrejelzésének eredményei alapján a mezőgazdaság teljes kibocsátásának folyó alapon számított értéke 2023-ban 6,5 százalékkal haladta meg a 2022. évi eredményt. A termelés költségei összességében 0,2 százalékkal emelkedtek, így a bruttó hozzáadott érték 19,2 százalékkal, a mezőgazdasági tevékenységből származó nettó vállalkozói jövedelem pedig 13 százalékkal lett magasabb 2023-ban a 2022. évihez képest.

Az egy teljes munkaidős dolgozóra kalkulált mezőgazdasági tevékenységből származó reáljövedelem 2023-ban 5,5 százalékkal növekedett a 2022. évvel összehasonlítva

Summary

Based on the results of the first forecast of the Economic Accounts for Agriculture, total agricultural output at current prices in 2023 was 6.5 per cent higher than in 2022. Overall, the cost of production increased by 0.2 per cent, resulting in a 19.2 per cent increase in gross value added and a 13 per cent increase in net entrepreneurial income from agricultural activity in 2023 compared to 2022.

Real income from agricultural activity per full-time worker in 2023 grew by 5.5 per cent compared to 2022.

A Mezőgazdasági számlarendszer első előzetes eredményei 2023-ra vonatkozóan

Módszertani áttekintés

A Mezőgazdasági számlarendszer (MSZR) adatait évente kétszer előzetesen, először a tárgyév novemberének végén, ezt követően a tárgyévet követő márciusban kell átadni az Európai Bizottság részére. A végleges adatsort a tárgyévet követő év szeptemberéig kell elkészíteni. Az Agrárminisztérium (AM) és a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) közötti munkamegosztásnak megfelelően a KSH a felelős az MSZR-adatok előállításáért. Az Agrárközgazdasági Intézet a rendelkezésre álló adataival segíti az MSZR elkészítését.

Az MSZR célja, hogy realiztikus képet adjon a nemzetgazdaságban történő termelés komplett folyamatáról, emellett az azt befolyásoló tényezőkről, továbbá a forgalmazás és fogyasztás összefüggéséről.

Az MSZR a mezőgazdaság egészének tiszta, halmozódásoktól mentes teljesítményének kimutatását tűzi ki célul. Adatai az országban végzett minden egyes mezőgazdasági tevékenységre vonatkoznak, az azt végzők fő tevékenységétől függetlenül. Vagyis az MSZR tartalmazza a nem mezőgazdaságba sorolt szervezetek mezőgazdasági tevékenységét, de nem tartalmazza a mezőgazdasági szervezetek nem mezőgazdasági tevékenységét.

Az MSZR figyelembe veszi a hagyományos mezőgazdasági tevékenységek – növénytermesztés, állattenyésztés – mellett a mezőgazdasági szolgáltatások és az el nem különíthető másodlagos, nem mezőgazdasági tevékenységek során termelt termékek és szolgáltatások értékét is.

Az MSZR az értékelést alapáron végzi, vagyis a termelői árhoz hozzáadja a termékhez köthető támogatásokat, melyeket közvetlenül a termelők kapnak meg, és nem foglalja magába a termékadókat. A kapott támogatás a mezőgazdaság kibocsátásának értékét növeli, amennyiben termeléshez kötött támogatást kap a termelő.

Az MSZR számba vesz minden mezőgazdasági tevékenységet függetlenül attól, hogy az adott termelőegység a főtevékenysége (azaz összes hozzáadott értékéhez legnagyobb mértékben hozzájáruló tevékenysége) alapján melyik nemzetgazdasági ágazathoz tartozik.

Ugyanakkor kizárólag a mezőgazdasági és az ahhoz szorosan kapcsolódó tevékenységeket számolja el. Ez azt jelenti, hogy a számlarendszer megjeleníti a nem mezőgazdasági profillal rendelkező termelőegységek mezőgazdaságból származó kibocsátását és jövedelmét, de nem méri a mezőgazdasági főtevékenységű üzemek elkülöníthető, nem mezőgazdasági tevékenységből származó eredményeit.

Az MSZR-ben az elszámolási periódus a naptári év. A számbavétel eredményszemléletben zajlik, azaz az abban az időszakban érvényes értéken, amikor a gazdasági érték, követelés vagy igény keletkezik. A kibocsátást a létrejöttének időpontjában kell értékelni, függetlenül az értékesítés, illetve az ellenérték befolyásának időpontjától. Az el nem adott, raktáron lévő készleteket is elszámolja, mintha az értékesítésre került volna. A kimutatott eredmény tehát inkább potenciális, az adott évben csak részben realizált jövedelem. Azt a jövedelmet is tartalmazza, amelyhez a saját termelésű mezőgazdasági termékek fogyasztása juttatja a háztartásokat.

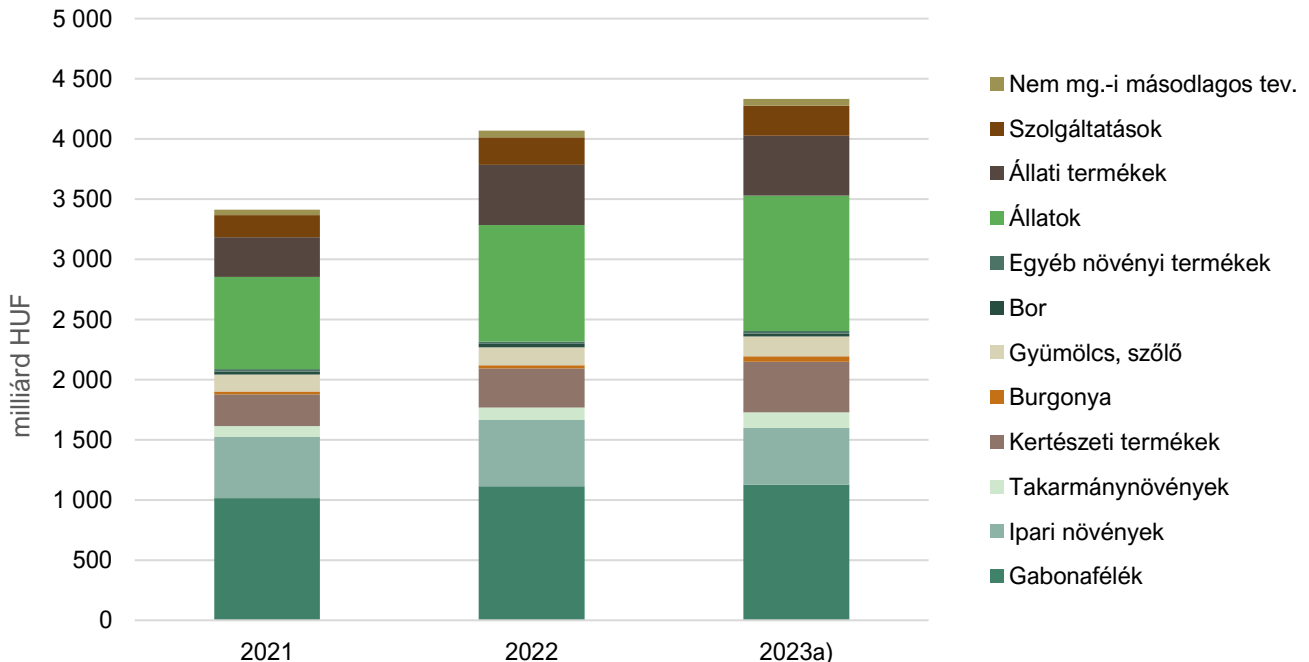
A munkabérek és a munkavállalói jövedelmek elszámolásánál jelentkezik az MSZR egyik igen fontos sajátossága. Itt ugyanis csak azt a teljes természetbeni és pénzbeli díjazást kell elszámolni, amit a munkaadó fizet a munkavállalónak az adott időszakban végzett munkáért. A saját gazdaságban végzett munka, a nem fizetett munkaerő (segítő családtagok) bére, illetve jövedelemigénye nincs elszámolva, hanem a működési eredmény részét képezi.

A mezőgazdasági jövedelmet nem szabad a gazdálkodók jövedelmének tekinteni, mivel – a tisztán mezőgazdaságból származó jövedelmek mellett – más forrásokból is jövedelemhez juthatnak. Továbbá ez a jövedelem az adott elszámolási időszak alatt végzett mezőgazdasági (valamint másodlagos, nem mezőgazdasági) tevékenységgel képzett jövedelemre vonatkozik annak ellenére, hogy bizonyos esetekben a jövedelmek csak egy későbbi időpontban folynak be. Ezért ezek nem jelentenek olyan jövedelmet, melyet még az adott elszámolási időszak alatt ténylegesen meg is kapnak a jogosultak. A számolt jövedelemmutatók nem a mezőgazdaságból élő háztartások összjövedelmének vagy rendelkezésre álló jövedelmének mutatói.

A mezőgazdaság 2023. évi teljesítményének első előrejelzése

Az MSZR első előrejelzésének eredményei alapján 2023-ban a mezőgazdaság teljes kibocsátásának folyó alapáron számított értéke 6,5 százalékkal haladta meg a 2022. évi eredményt. A termelés költségei összességében 0,2 százalékkal emelkedtek, így a bruttó hozzáadott érték 19,2 százalékkal, a mezőgazdasági tevékenységből származó nettó vállalkozói jövedelem 13 százalékkal lett magasabb 2023-ban a 2022. évi eredményhez képest.

1. ábra: A mezőgazdasági kibocsátás alakulása 2021–2023 között

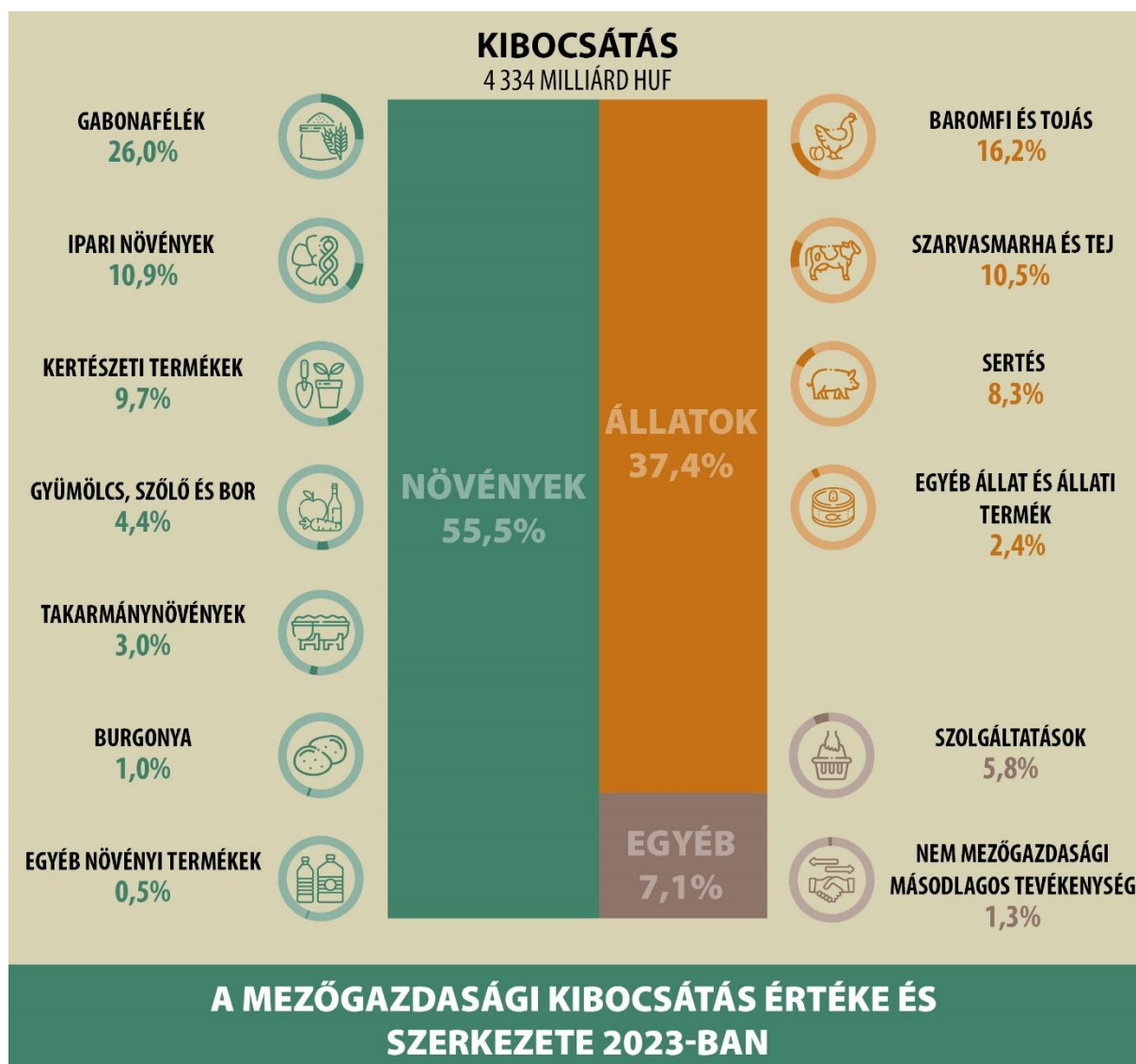
^{a)} 2023 előzetes adat.
Forrás: AKI, KSH

Az egy teljes munkaidős dolgozóra kalkulált mezőgazdasági tevékenységből származó reáljövedelem 2023-ban 5,5 százalékkal növekedett a 2022. évvel összehasonlítva.

A mezőgazdaság teljes bruttó kibocsátásának értéke az előzetes adatok alapján meghaladta a 4,3 ezer milliárd forintot, azaz, a 2022. évi 19,2 százalékos növekedés után tovább emelkedett. A prognózis szerint 2023-ban is további növekedés várható 6,5 százalékos mértékben. A növényi termékek kibocsátásának volumene 44,4 százalékkal nőtt, míg az állatok és állati termékek termelésének volumene 0,5 százalékkal mérséklődött az előzetes adatok alapján.

A növénytermesztési és kertészeti termékek termelői árszínvonala 28,2 százalékkal mérséklődött, ellenben az élő állatok és az állati termékeké 11,3 százalékkal emelkedett 2023-ban. A volumen- és árváltozás következtében, valamint a termeléshez kötött támogatásokat figyelembe véve a növénytermesztési és kertészeti termékek kibocsátásának értéke folyó alapon 3,9 százalékkal, az állatok és állati termékek kibocsátásának értéke 10,4 százalékkal nőtt (2. ábra).

2. ábra: **A mezőgazdasági kibocsátás értéke és szerkezete 2023-ban^{a)}**

^{a)} 2023 előzetes adat.
Forrás: AKI, KSH

Az időjárásnak 2023-ban kisebb, de nem elhanyagolható szerepe volt a terméseredmények szempontjából. Ezzel szemben nagyobb jelentőséggel bírtak az inputanyagok bekerülési költségei, valamint a megtermelt javak értékesítési árai.

A prognózis készítésének időpontjában rendelkezésre álló információk adatai szerint a gabonafélék kibocsátásának volumene 64 százalékkal emelkedett, a kibocsátás alakulásában a kukorica jelentős termésnövekedésének (+121 százalék) meghatározó szerepe volt.

Búzából az elmúlt 5 év során 2021-ben keletkezett a legjobb termésátlag, amely 5,9 tonna/hektár volt. A tavalyi 4,4 millió tonna termés mennyiséghez képest 2023-ban az előzetes adatok alapján 5,9 millió tonna termést takarítottak be, és a termésátlag pedig 5,6 tonna volt hektáronként. Vagyis a búza termésmennyisége 36,3 százalékkal lett magasabb 2023-ban az előrejelzések szerint.

A többi gabonaféle betakarított mennyisége eltérő mértékben változott, de az előző évihez képest szinte minden esetben növekedés tapasztalható az előzetes adatok alapján: az árpáé 42, a rozsé 63, a zabé pedig 62 százalékkal volt több, mint 2022-ben.

A jelentés készítésekor rendelkezésre álló információk szerint 2023-ban a napraforgó 56, míg a repce termésmennyisége 16 százalékkal nőtt a 2022. évi eredményhez képest.

A gyümölcsstermés (szőlővel együtt) összességében (-0,3 százalék) csökkent, amelyből az őszibaracknál 40 százalékos csökkenés, míg az almánál 39 százalékos növekedés figyelhető meg az előzetes adatok szerint a tavalyi évhez képest.

A mezőgazdasági termelői árak, ha a teljes mezőgazdaságot nézzük, akkor 15,3 százalékkal, viszont, ha csak az alaptevékenységeket nézzük 17 százalékkal mérséklődtek 2023-ban az előrejelzés alapján az előző évihez viszonyítva.

A gabonafélék 38 százalékos, az ipari növények 40 százalékos árcsökkenésével és a zöldségfélék, kertészeti termékek 13 százalékos, a burgonya 38 százalékos áremelkedésével kalkuláltunk. A gyümölcsfélék (szőlővel együtt) esetében pedig előreláthatólag 12 százalékos termelői ár növekedés valószínűsíthető. A gabonafélék közül a közönséges búza termelői ára várhatóan 44 százalékkal, az árpáé pedig mintegy 46 százalékkal alacsonyabb 2023-ban, mint az előző évben. A kukorica termelői ára előreláthatóan 30, a rozsé 51 százalékkal csökkenni fog, a rizs termelői ára pedig változatlan szinten marad. A gyümölcsfélék közül az őszibarack termelői ára nőtt a legnagyobb mértékben (+52 százalék), az almáé 8, a körtéé 3 százalékkal emelkedett. Az ipari növények termelői árának csökkenése 40 százalékos volt, ezen belül a szója termelői ára 4 százalékkal, a repce termelői ára 42, a napraforgóé 46, a cukorrépáé 1,8 százalékkal csökkent 2023-ban az előző évhez képest.

Az élő állatok és állati termékek termelői ára az első becslés adatai alapján 11,3 százalékkal emelkedett. Ezen termékcsoport értéke 10,4 százalékos növekedést mutat 2022-vel összevetve, a volumen (index) minimális csökkenés ellenére.

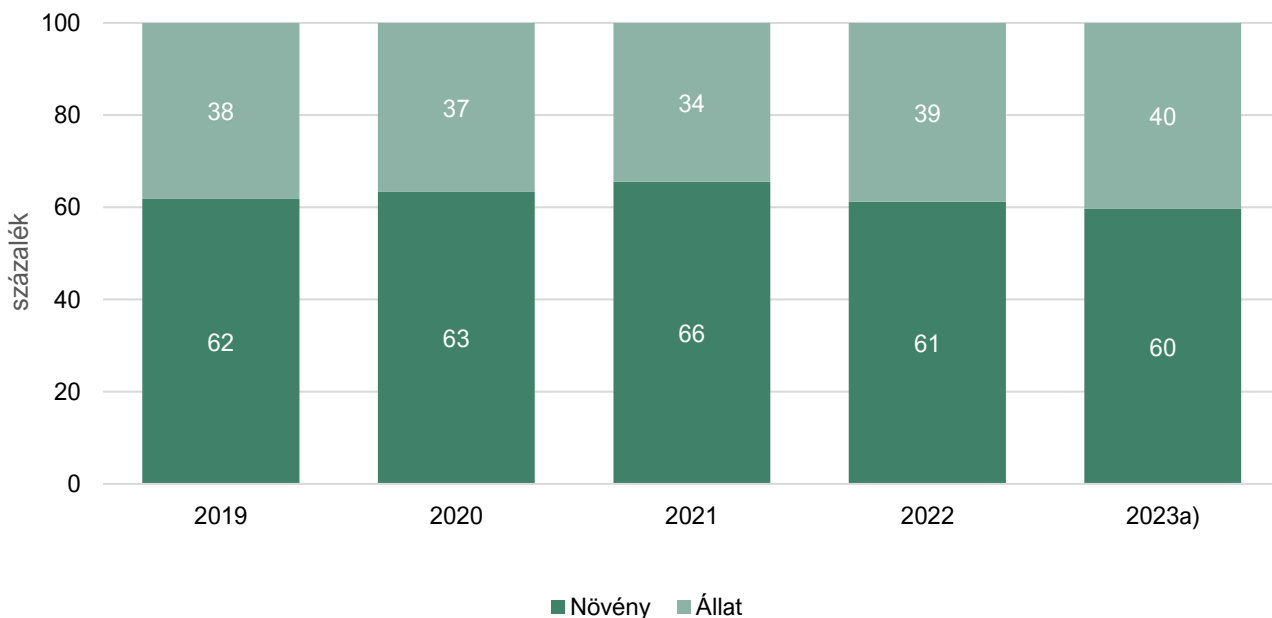
A szarvasmarha kibocsátásának volumene 7 százalékkal mérséklődött, a sertésé 5 százalékkal, viszont az élő baromfié 7 százalékkal növekedett. A tejtermelés volumenében 4 százalékkal csökkenés történt.

A mezőgazdasági kibocsátás termelői árai összességében 15,3 százalékkal csökkentek, ugyanakkor az állatok esetében a termelői ár 16,3 százalékkal, az állati termékek esetében pedig 2,3 százalékkal nőtt a 2022. évi szinthez képest.

A sertés termelői ára 21,6 százalékkal emelkedett, a baromfié 16 százalékkal és a szarvasmarháé 3,3 százalékkal nőtt. A tej termelői ára 5,7 százalékkal múlt alul, a tojás ára pedig 37,4 százalékkal múlt felül az előző évi szintet.

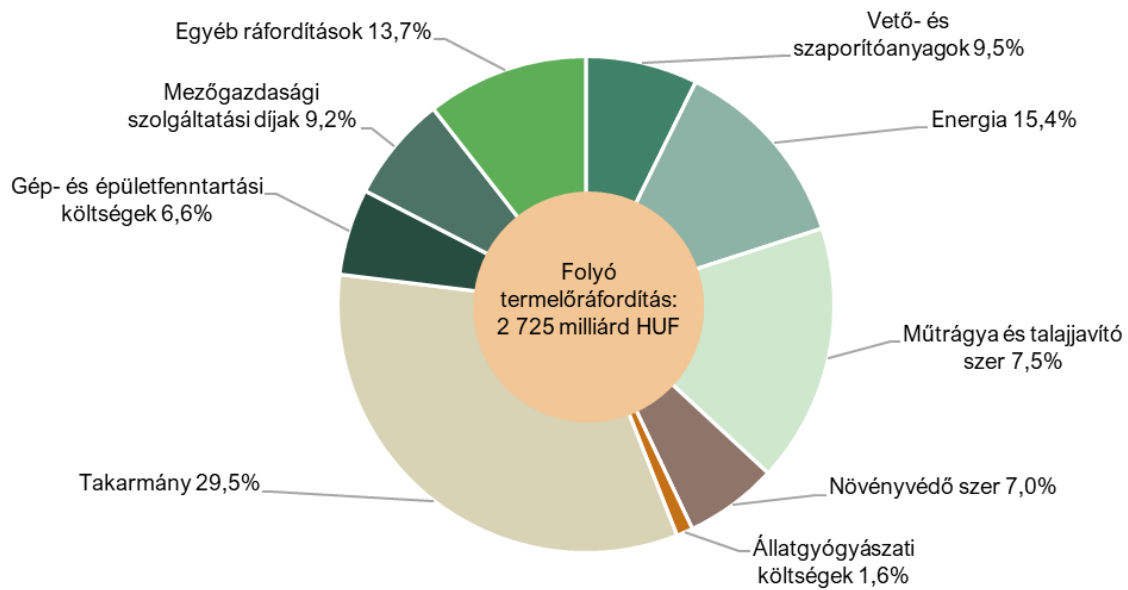
A két alaptevékenység, a növénytermelés és a kertészet, illetve az állattenyésztés kibocsátásának aránya az előzetes számítások alapján 2023-ban is 60:40 százalékban oszlik meg, tehát szinte változatlan az előző évhez képest. Mivel ez az arány 2022-ben 61:39 százalék volt, 2023-ban 1,5 százalékkal nőtt az állattenyésztés, és 1,5 százalékkal csökkent a növénytermesztés részaránya (3. ábra).

3. ábra: **A növénytermelés és az állattenyésztés arányának alakulása 2019 és 2023 között**

a) 2023 előzetes adat.
Forrás: AKI, KSH

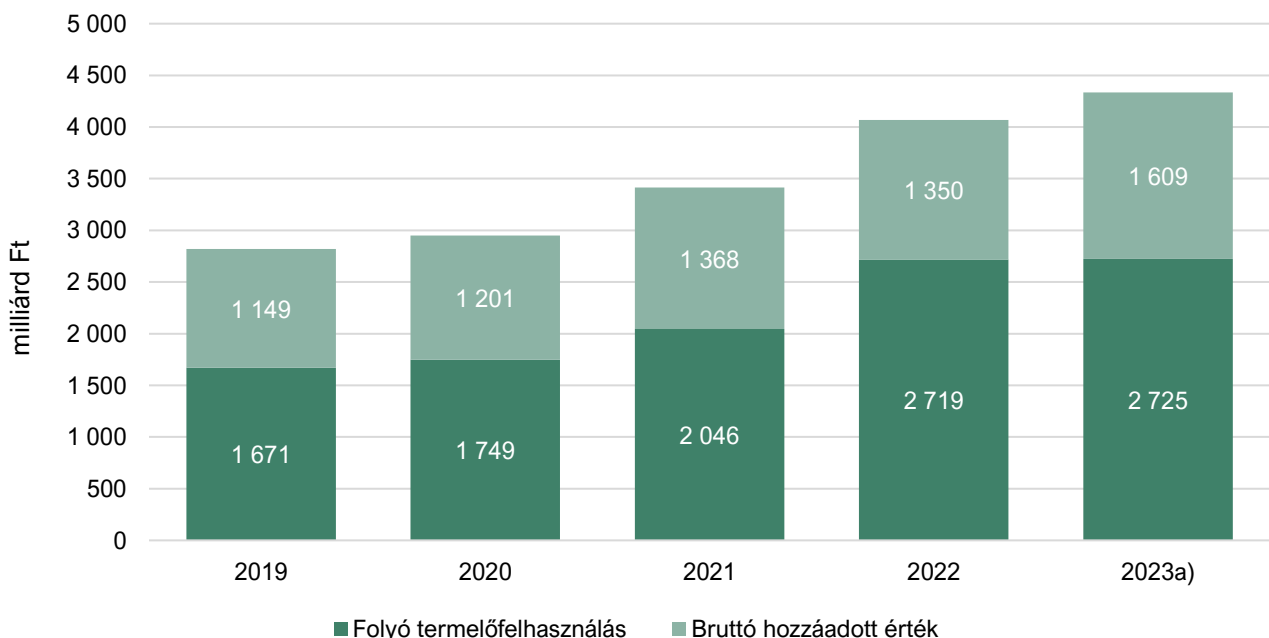
A folyó termelőfelhasználás, amely a termékek előállítására és a szolgáltatások nyújtására fordított összeg, 2023-ban az előzetes adatok tanúsága szerint 2725 milliárd forintot tett ki. Számításaink szerint a ráfordítások árai 1,7 százalékkal nőttek, amely nem volt meghatározó, és értékben is mindössze 0,2 százalék növekedést jelentettek 2023-ban. A ráfordítások közül a legnagyobb mértékben az energia- és kenőanyag költségek (+23,1 százalék) emelkedtek, de az állategészségügyi költségek is több mint 19 százalékkal növekedtek. A műtrágya- és talajjavítószer-költségek viszont nagyobb mértékben csökkentek (-43,3 százalék), ezen kívül a második legnagyobb tételt jelentő takarmányköltségek is 7,5 százalékkal mérséklődtek. Továbbá az épületfenntartási költségek 17,7 százalékkal bővültek, ezenkívül ugyan kisebb mértékben, de emelkedés volt tapasztalható a növényvédő szerek költségeiben is, mintegy 11 százalék (4. ábra).

4. ábra: A folyó termelőfelhasználás értéke és szerkezete 2023-ban^{a)}

^{a)} 2023 előzetes adat.
Forrás: AKI, KSH

A mezőgazdaság bruttó hozzáadott értéke előző évi áron 78,5, folyó áron 19,2 százalékkal növekedett 2023-ban (5. ábra). Az idei évben 100 forint értékű folyó alapáron mért kibocsátás előállításához 63 forint értékű inputot használtak, ami 5,9 százalékkal kevesebb az egy évvel korábbinál.

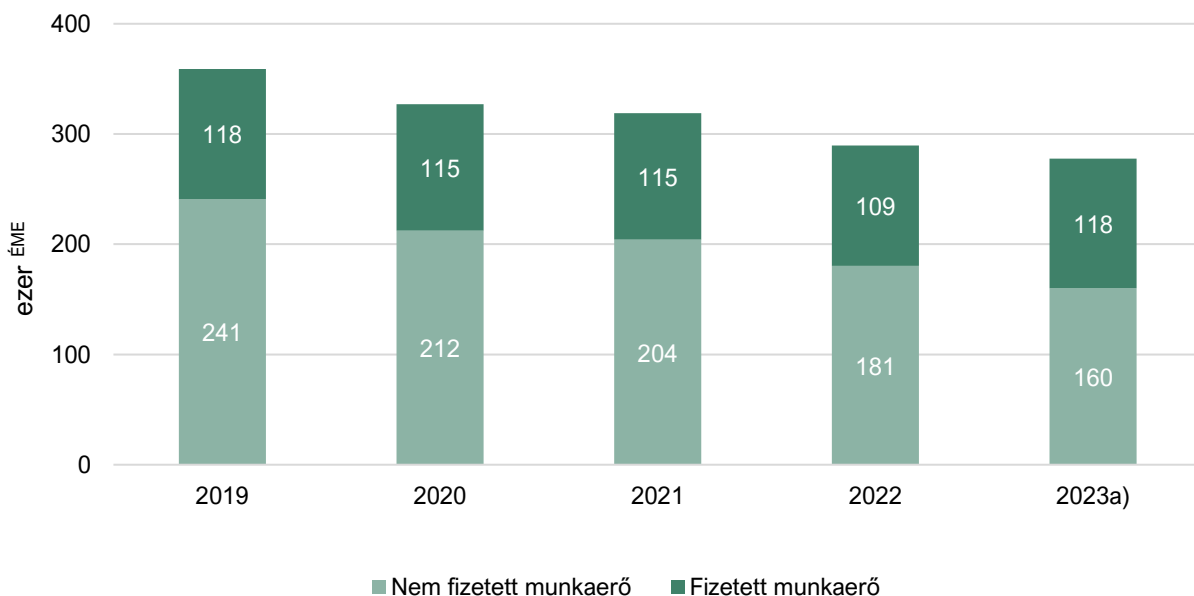
5. ábra: A folyó termelőfelhasználás és a bruttó hozzáadott érték alakulása 2019 és 2023 között

^{a)} 2023 előzetes adat.
Forrás: AKI, KSH

A termelési tényezők jövedelme 16,2 százalékkal növekedett 2023-ban. A mezőgazdaságban keletkező nettó vállalkozói jövedelem folyó alapon pedig 13 százalékkal lett több, mint egy évvel korábban. A mezőgazdasági munkaerő-ráfordítás összeségében 4,1 százalékkal mérséklődött 2023-ban, amelyből a nem fizetett munkaerő-ráfordítás 11,3 százalékkal maradt el, a fizetett munkaerő-ráfordítás pedig 7,8 százalékkal emelkedett az előző évi szinthez viszonyítva (6. ábra).

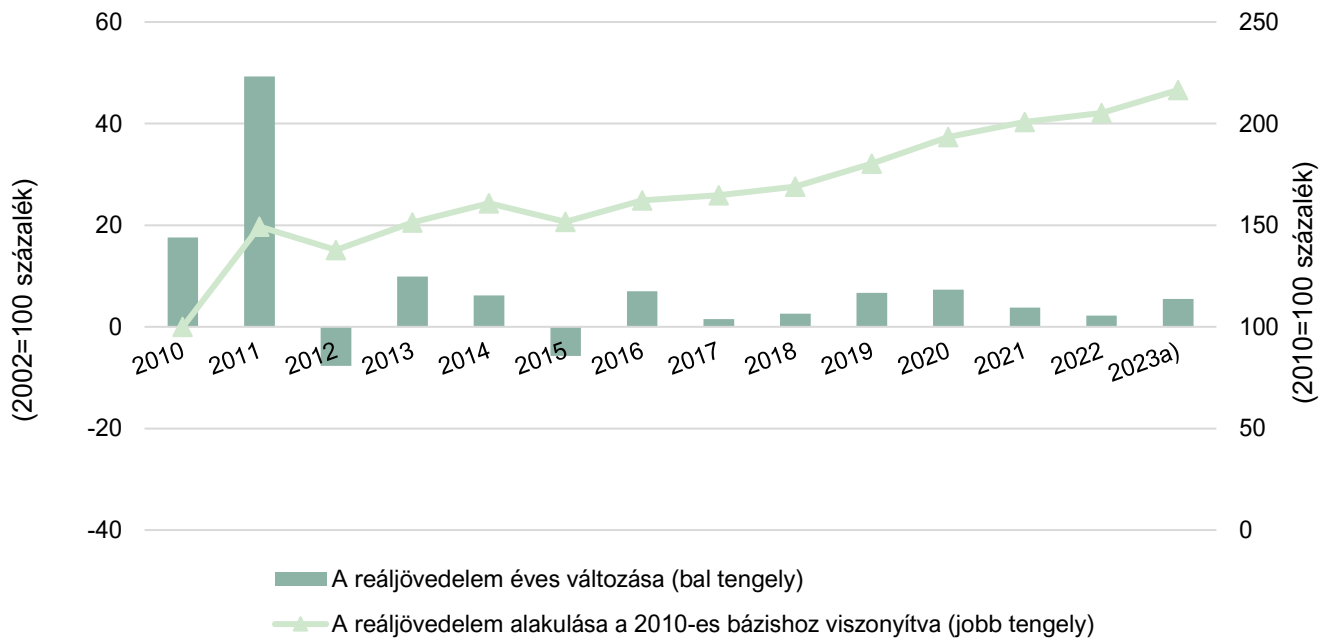
6. ábra: **A mezőgazdaságban felhasznált nem fizetett és fizetett munkaerő alakulása 2019 és 2023 között**

a) 2023 előzetes adat.
Forrás: AKI, KSH

A mezőgazdaságban dolgozók jövedelmhelyzetének alakulását mérő „A” mutató 105,5 százalék, azaz 2023-ban az egy teljes munkaidős (fizetett és nem fizetett) dolgozóra kalkulált mezőgazdasági tevékenységből keletkező reáljövedelem 5,5 százalékos emelkedést mutatott. A jövedelem változását a 2010-es szinttel összevetve azt láthatjuk, hogy 13 év alatt az egy mezőgazdasági dolgozóra eső számított reáljövedelem 116,5 százalékkal bővült (7. ábra).

7. ábra: **Az egy munkaerőegységre jutó reáljövedelem évenkénti változása és a 2010-es bázishoz viszonyított alakulása**

a) 2023 előzetes adat.
Forrás: AKI, KSH

Táblázatok

1. táblázat: **A Mezőgazdasági számlarendszer főbb kibocsátás- és jövedelemadatai^{a)}**

Megnevezés	2021	2022	2023 ^{b)}
	Folyó alapon, milliárd HUF		
Gabonafélék (vetőmaggal)	1 016	1 114	1 126
Ipari növények (hüvelyesekkel)	511	550	473
Takarmánynövények	87	104	130
Kertészeti termékek (zöldség, ültetvény, virág)	264	324	420
Burgonya (vetőgumóval együtt)	23	29	43
Szőlő, gyümölcs	140	148	166
Bor	24	28	25
Egyéb növényi termékek	21	19	21
Növénytermesztési és kertészeti termékek együtt	2 087	2 315	2 404
Állatok	768	968	1 124
Szarvasmarha	120	147	145
Sertés	231	319	361
Juh és kecske	27	36	37
Baromfi	368	445	555
Állati termékek	328	501	498
Tej	232	341	309
Tojás	65	108	149
Élő állatok és állati termékek együtt	1 096	1 469	1 622
Mezőgazdasági termékek összesen	3 183	3 784	4 026
Mezőgazdasági szolgáltatások	183	228	251
Nem mezőgazdasági másodlagos tevékenység	47	56	56
Mezőgazdasági kibocsátás összesen	3 413	4 069	4 334
Folyó termelőfelhasználás	2 046	2 719	2 725
Bruttó hozzáadott érték alapon	1 368	1 350	1 609
Termelési tényezők jövedelme	1 396	1 482	1 722
Működési eredmény/vegyes jövedelem	924	989	1 109
Nettó vállalkozói jövedelem	751	778	879

^{a)} Az MSZR adatai tevékenységi alapon számítva.

^{b)} Előzetes adat.

Forrás: KSH, AKI

2. táblázat: **Mezőgazdasági munkaerő-felhasználás**

Megnevezés	2021	2022	2023 ^{a)}
	éves munkaerőegység ^{b)}		
Összes mezőgazdasági munkaerő-felhasználás	319 026	289 529	277 600
Nem fizetett munkaerő	204 059	180 521	160 100
Fizetett munkaerő	114 967	109 008	117 500

^{a)} Előzetes adat.

^{b)} Egy olyan személy éves munkaidő-ráfordításának felel meg, aki egész éven át teljes munkaidőben végez mezőgazdasági tevékenységet egy mezőgazdasági egységben.

Forrás: KSH, AKI

3. táblázat: **A mezőgazdasági számla főbb adatainak változása^{a)}**

Megnevezés	Volumenindex			Értékindex		
	2021/20	2022/21	2023/22 ^{b)}	2021/20	2022/21	2023/22 ^{b)}
Gabonafélék (vetőmaggal)	91,4	64,3	164,0	123,7	109,6	101,1
Ipari növények (hüvelyesekkel)	98,1	74,0	143,6	134,8	107,5	86,1
Takarmánynövények	95,6	85,4	123,5	111,9	119,5	124,7
Kertészeti termékek (zöldség, ültetvény, virág)	98,3	97,3	114,5	105,2	122,9	129,7
Burgonya (vetőgumóval együtt)	87,5	85,6	109,6	96,1	123,2	151,2
Gyümölcs és szőlő	109,8	99,1	99,7	106,5	105,7	112,0
Bor	90,3	92,9	100,0	83,3	113,3	89,2
Egyéb növényi termékek	101,7	78,9	100,0	102,4	88,2	109,3
Növénytermesztési és kertészeti termékek együtt	95,5	74,8	144,4	120,3	110,9	103,9
Állatok	105,2	95,0	100,6	108,5	126,1	116,1
Szarvasmarha	102,6	101,2	93,0	106,2	122,2	98,9
Sertés	100,4	99,2	95,0	91,2	138,0	113,0
Juh és kecske	115,4	102,0	102,0	117,3	134,4	101,9
Baromfi	108,7	89,8	107,0	122,3	121,0	124,6
Állati termékek	102,6	102,4	97,3	110,8	152,6	99,5
Tej	103,3	98,0	96,0	110,9	146,9	90,5
Tojás	100,1	107,4	100,0	105,7	166,6	137,4
Élő állatok és állati termékek együtt	104,4	97,2	99,5	109,2	134,1	110,4
Mezőgazdasági termékek összesen	98,8	82,5	126,9	116,2	118,9	106,4
Mezőgazdasági szolgáltatások	101,5	99,1	100,0	111,0	124,4	110,0
Nem mezőgazdasági másodlagos tevékenység	96,4	93,9	100,0	102,2	119,6	100,0
Mezőgazdasági kibocsátás összesen	98,9	83,5	125,0	115,7	119,2	106,5
Folyó termelőfelhasználás	100,4	92,3	98,5	117,0	132,9	100,2
Bruttó hozzáadott érték alapján	96,7	70,4	178,5	113,8	98,7	119,2
Termelési tényezők jövedelme				107,8	106,1	116,2
Működési eredmény/vegyes jövedelem				108,9	107,0	112,2
Nettó vállalkozói jövedelem				106,2	103,6	113,0

^{a)} Az MSZR adatai tevékenységi alapon számítva.^{b)} Előzetes adat.

Forrás: KSH, AKI

4. táblázat: **Mezőgazdasági jövedelemindexek**

Megnevezés	2021	2022	2023 ^{a)}
	előző év = 100,0 százalék		
A mutató: Az egy teljes munkaidős dolgozóra számított mezőgazdasági tevékenységből származó reáljövedelem változása	103,8	102,2	105,5
C mutató: A nettó vállalkozói jövedelem reálértékének változása	99,8	90,5	97,6

^{a)} Előzetes adat.

Forrás: KSH, AKI

